

Махно А. О.
студентка ІШКОІОУ, 1 курс, 6 гр.,
науковий керівник – кандидат
мистецтвознавства **Уманець О. В.**,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
доцент кафедри культурології

ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У ТВОРЧОСТІ І. МАРЧУКА

Українська культура – головний інструмент національної інтеграції, який покликаний духовно консолідувати суспільство, особливо за умов тих трансформаційних процесів та радикальних змін, які сьогодні визначають особливості життя української нації. Набуття незалежності надало українським митцям можливість вільно звернутися до відтворення власного творчого світу, нових тем, образів і стилістик в опорі на національні традиції. Жорсткий ідеологічний пресінг, якого вони зазнавали протягом кількох століть, спричинив їх певне нівелювання, тому сьогодні актуальним є не тільки їх відродження, а й нове, творче, модернізоване відтворення.

Саме така інтерпретація традицій є світоглядною опорою творчості всесвітньо відомого митця – Івана Степановича Марчука, народного художника України, одного із сотні живих геніїв світу (як повідомляє британська газета «The daily Telegraph»). Сам митець зауважив, що найбільше в житті він мріє про те, щоб об'єктом його творчості була уся планета Земля. Так і сталося – І. Марчук об'їхав увесь світ у пошуках натхнення, але кожен день думками повертався на рідну Тернопільщину. Її образ, як і духовне життя українського народу, став визначальним у його творчості, відображаючи одвічну значущість антеїзму для українського народу.

Найголовнішими досягненнями І. Марчука є не тільки сучасне відбиття ментальних основ нації, а й створення власного стилю – пльонтанізму, назва якого сягає суто українського слова «пльонтати», «переплітати». Пльонтанізм поєднує в собі неймовірність рукотворної роботи та технологічну складність і чіткість. Численні примхливі завитки, їх дивовижні переплетіння складають багатогранну, багатовимірну картину світу, в якій кожен із завитків має самостійну «долю», логіку буття та «вбудування» в загальний образ твору. Саме тому роботи митця неможливо досконали та чітко повторити.

Творення нового мистецького світу – прикмета новаційності у творчості митця, шанобливе збереження традицій – прикмета його нерозривного духовного зв'язку з національною культурою. Сучасне українське мистецтво

вирізняється тенденцією повернення до етнічних, народних мотивів минулого, які є однією з підвалин творчості І. Марчука. Це проявляється в його власній світоглядній системі, яка базується на глибокій традиції, але звернена в далеку перспективу. Кожна його робота циклу «Голос моєї душі» – це притча й одкровення, формула світобудови і ключ до її розв’язання, а полотно з циклу «За горизонтом горизонт» – вихід у простори мультиверсуму.

Зараз художник найчастіше працює в Америці, але нерідко буває на Тернопільщині. В його творчому доробку близько чотирьох тисяч картин, і зараз І. Марчук продовжує писати, влаштовувати виставки, але картин своїх не продає нікому. Пояснює: переживає за них, як за своїх дітей.

Картини І. Марчука спонукають нас любити рідну землю. На репрезентації книги «Я – серед вас... Іван Марчук і Тернопільщина», яку створили його односельці, митець наголосив, що останнім часом полюбить малювати в Каневі, коло Дніпра. Щодо подальших перспектив своєї творчості, митець філософськи заявляє: «Я надуваю свої вітрила і прямую до горизонту, а за горизонтом – новий горизонт. І поки що до останнього свого горизонту ще не дійшов» [2]. Навіть у свої роки митець не зупиняється на досягнутому та продовжує створювати шедеври, а постать самого художника залишається відкритою темою для шанувальників мистецтва.

Література

1. Культура України: тезаурус і персоналії / Л. В. Анучина, О. А. Стасевська, О. В. Уманець та ін. : за ред. Л. В. Анучиної, О. А. Стасевської, О. В. Уманець ; наук. ред. В. О. Лозовой. – Х. : Право, 204. – 276 с.
2. Шот М. Він есмь серед нас / М. Шот // Урядовий кур’єр, 17. 06. 2013.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ

Тези доповідей учасників
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 16 квітня 2019 р.)

Харків
«Право»
2019

УДК 008(477)
Д85

Редакційна колегія:
*А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой,
О. А. Стасевська, О. В. Уманець*

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори

Д85 **Духовна** культура України перед викликами часу : тези доп. учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 квіт. 2019 р.) / [редкол.: А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой, О. А. Стасевська, О. В. Уманець]. – Харків : Право, 2019. – 282 с.

ISBN 978-966-937-660-2

Збірка містить тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовна культура України перед викликами часу», в яких висвітлені актуальні питання духовного життя сучасної України, національної ідентифікації та збереження культурної пам'яті.

УДК 008(477)

ISBN 978-966-937-660-2

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019